

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם,
אשר קדשנו במצותיו וצונו על דברי תורה:

והערב נא, ה' אלקינו, את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה אנחנו, וצאצאינו, וצאצאי צאצאינו, וצאצאי עמך בית ישראל, כלנו יודעי שמך, ולומדי תורתך לשמה. ברוך אתה ה', המלמד תורה לעמו ישראל:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו.
ברוך אתה ה' נתן התורה:

10

מאי מברך? אמר רב יהודה אמר שמואל אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה ורבי יוחנן מסיים בה הכי הערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ועוסקי תורתך ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל, ורב המנונא אמר אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה ה' נתן התורה. אמר רב המנונא זו היא מעולה שבברכות הלכך לימרינהו לכולהו גמרא ברכות

אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב "מי האיש החכם ויבן את זאת" דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עוזבם את תורת וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכין בתורה תחלה גמרא נדרים

"וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד, מד). הכתוב הזה רוצה לומר, כי התורה חפץ מונח, כל הרוצה ליזכות בה - יזכה בה. ולכך לא אמר 'אשר שם לבני ישראל', רק "לפני בני ישראל". כמו דבר המונח לפני[הם], כל הרוצה ליזכות זוכה בה. ולא יאמר האדם כי התורה לא נתנה רק לגדולי החכמים, שהם רחוקים מן הטעות, אבל התורה נתנה לכל. ולא יאמר גם כן אולי אשגה בתורה. ודבר זה פירשו במדרש (שיה"ש" ר ב, ד), "הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה" (שיה"ש" ב, ד), רבי יונה אמר, שני חברים העוסקים בהלכה, זה אומר בית אב של הלכה, וזה אינו אומר בית אב של הלכה, אומר הקדוש ברוך הוא "ודגלו עלי אהבה". אמר רב אחא, עם הארץ שקורא לאהבה איבה, כגון "ואהבת" (דברים ו, ה) 'ואיבת', אמר הקדוש ברוך הוא "ודגלו עלי אהבה", עד כאן. פירוש 'בית אב של הלכה', שרש הלכה וטעמה. ומפני זה נראה כי הברכה על למוד התורה 'לעסוק בדברי תורה', ואין מברכין 'ללמוד תורה'. תפארת ישראל

20

קודם שיתחיל ללמוד או לומר דברי תורה יברך ברכת התורה. ומאד מאד צריך האדם לזוהר בה, להראות שהתורה היא חשובה בעיניו ונהנה ממנה כמו שמברך על כל הנאותיו, ואם אינו מברך עליה אינו זוכה לכן תלמיד חכם, שזה עונשו מדה במדה [נדרים פא ע"א], שמאחר שאינו מברך עליה מורה שאין קורא בה לשמה ואינו משמח עמה ולא נהנה בה, אלא היא בעיניו כאומנות בעלמא, לפיכך אינו זוכה לשלשלת הנמשך לעוסק בה לשמה... כלומר שלא חשבו לימודה לטיול והנאה רק לאומנות ושלא לשמה... עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו שהוא יודע כל הנסתרות וידע שלא היו מברכין עליה תחלה, מפני שלא היתה חשובה בעיניהם רק עסקו בה כאומנות בעלמא ושלא לשמה: לבוש

30

ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני אשר בחר בנו מכל העמים וקרבנו לפני הר סיני והשמיענו דבריו מתוך האש ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום. הטור

ותיקנו בה שלושה ברכות, מה שלא מצינו כן בשאר מצוות, כנגד שלשה ענינים שיש בה. האחד: ברכת המצוות, כשאר מצוות התורה שתיקנו ברכה לפנייה. השני: ברכת הנהנין, על הנאת נעימות עריכות טעם עסק התורה ושמירת מצוותיה. והשלישית: השבח וההודאה להשי"ת שנתן לנו כלי חמדתו שאדם אוכל מפירותיה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. פסקי תשובות

ברכת אהבת עולם פוטרת ברכת התורה, אם למד מיד בלי הפסק. שולחן ערוך. שכבר נפטר באהבה רבה - שיש בה מעין ברכת התורה, ותן בלבנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך ותלמדם חקי רצונך - רש"י על מסכת ברכות

10 וא"ת מאי שנא מסוכה, שצריך לברך על כל סעודה וסעודה לישיב בסוכה? וי"ל דשאני תורה שאינו מייאש דעתו דכל שעה אדם מחוייב ללמוד דכתיב והגית בו יומם ולילה והוי כמו יושב כל היום בלא הפסק. תוס' במסכת ברכות

אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריכות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם אור החיים הקדוש

רמדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תורה"ק ואמרו כי הלומד ומחדש חדושים ושמה ומתענג בלימודו אין זה לימוד התורה כ"כ לשמה כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה. אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם. ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה. [ועיין פירש"י סנהדרין נ"ח. ד"ה ודבק]. ובזה"ק דבין יצה"ט ובין יצה"ר אינן מתגדלין אלא מתוך שמחה. יצה"ט מתגדל מתוך שמחה של תורה. יצה"ר כו'. ואם אמרת שע"י השמחה שיש לו מהלימוד נקרא שלא לשמה או עכ"פ לשמה ושלא לשמה. הרי שמחה זו עוד מגרע כח המצוה ומכהה אורה ואיך יגדל מזה יצה"ט. וכיון שיצה"ט מתגדל מזה בודאי זה הוא עיקר המצוה. ומודינא דהלומד לא לשם מצות הלימוד רק מחמת שיש לו תענוג בלימודו הרי זה נקרא לימוד שלא לשמה כהא דאוכל מצה שלא לשם מצוה רק לשם תענוג אכילה וכהא אמרו לעולם יעסוק אדם כו' שלא לשמה שמתוך כו'. אבל הלומד לשם מצוה ומתענג בלימודו הרי זה לימוד לשמה וכולו קודש כי גם התענוג מצוה:

עמוד מס 6 אגלי טל <מהדורה חדשה> בורנשטיין, אברהם בן זאב נחום הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

כי בנסיעתי לדרך דעתי עליה / בישיבתי בחנות דעתי עליה/ אפילו בשעת משא ומתן דעתי עליה על התורה הקדושה דעתי עליה אהרון רואל

20 ... שאף שבלתי ספק שבעת נסיעתי נשכח ממני הרבה אבל היא היה רק בגדר אשיב אין עמדי אבל אחר יישוב דעת ברוך ה' הוחזר לי אבידתי. ויעידו עלי הסוחרים שאפילו בעת נסיעתי בלייפציג לא מנעתי ליקח עמי גמרא ומקרא ומשנה ואפילו בשעת יריד כמעט שלמדתי בכל יום דף וחצי גמרא חוץ משניות וחיי ראשי שאין אני כותב זאת להתגאות ולהתפאר כי מה אני ומה חיי ואם רבי יוחנן בן זכאי אמר אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת וכל שכן אם ילמוד מעט דמעט אשר כל אחד מחויב בזה, וכי יש התפארות שמניח תפילין בכל יום כך החיוב ללמוד בכל יום כדכתיב ובלכתך בדרך ואני כותב זה רק לידע ולהודיע .. ואולי ממני ילמדו בני ויוצאי חלצי אם אפילו אחד מאלף ויהיה לי לזכות קצת הקדמת החכמת אדם